

PaedDr. Miriam Matejová, PhD.

Katolícka univerzita
v Ružomberku (Slovakia)

Pedagogický profil Otílie Hagarovej
Pedagogical profile of Otília Hagarová

Abstract: The contribution is devoted to the artistic, pedagogical reference/heritage of Otílie Hagarová, who worked in 1997 – 2002 at Katedra hudby PF KU in Ružomberok

Key words: Otília Hagarová, pedagogical, publishing activity

Abstrakt: Príspevok je venovaný pedagogickému a vedeckému odkazu Otílie Hagarovej, ktorá v rokoch 1997 – 2002 pôsobila na Katedre hudby PF KU v Ružomberku

Kľúčové slová: Otília Hagarová, pedagogická, publikačná činnosť

Otília Hagarová pôsobila na Katedre hudby Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku v rokoch 1997 – 2002. Za tento pomerne krátky čas položila základy vyučovania hlasovej výchovy na katedre, vychovala prvých absolventov, organizovala komorné koncerty, na ktorých účinkovali študenti a pedagógovia katedry a podieľala sa na vzniku súťaže Študentská umelecká činnosť. Hoci je to už viac ako 20 rokov od jej nástupu na katedru, v pamäti nám zostala ako veľmi kultivovaná, za každých okolností perfektne upravená dáma, ktorá nás, začínajúcich vysokoškolských pedagógov, citlivo a diplomaticky usmerňovala. Príspevok je zameraný na jej prínos v oblasti pedagogickej a vedecko-publikačnej, ktorý bol v danej dobe nesporný.

Štúdium

Otília Hagarová sa narodila 14. novembra 1934 v Novákoch. V rokoch 1949 – 1953 navštevovala Gymnázium v Prievidzi, následne pokračovala na Vyššej škole pedagogickej v Bratislave (1953 – 1955). Po dvojročnej prestávke nastúpila na štúdium koncertného a operného spevu (1957 – 1962) na HTF Vysokej školy múzických umení. 7. júla 1978 získala umeleckú habilitáciu na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne, v odbore hudobná výchova so zameraním na hlasovú výchovu.

Pedagogická činnosť

Pred štúdiom na VŠMU krátko pôsobila ako učiteľka na Jedenásťročnej strednej škole v Prievidzi. Po ukončení 5-ročnej aktívnej speváckej kariéry sa zamestnala na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde pôsobila v rokoch 1967 – 1979 ako odborný asistent. Od roku 1979, po získaní habilitácie, až do roku 1996 prednášala na Katedre hudobnej a estetickej výchovy Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Počas pôsobenia na univerzite absolvovala niekoľko študijných pobytov v Maďarsku (Eger), Poľsku (Bydgoszcz) a Rakúsku (Hollabrunn).

V súvislosti s pôsobením Otílie Hagarovej v Banskej Bystrici treba spomenúť najstaršie hudobné univerzitné teleso MLADOSŤ, ktoré bolo založené v roku 1969 na vtedajšej Pedagogickej fakulte, teda dva roky po nástupe Otílie Hagarovej na miesto odborného asistenta. Spevácky zbor pôsobil spočiatku ako zmiešaný, od roku 1976 ako ženský. Po hlasovej stránke a ako sólisti pracovali so zborom Ladislav Longauer, Ján Zemko ale aj Otília Hagarová.

Otília Hagarová pôsobila aj na pôde Konzervatória v Žiline, kde vyučovala v rokoch 1981 – 1994, 1994 – 1995, 1997 – 2000 spev. Podľa zoznamov šiestych ročníkov konzervatória, vychovala niekoľko absolventiek.

V školskom roku 1987/88 u docentky Otílie Hagarovej absolvovala Mrenková Ivona, v školskom roku 1988/89 Priehodová Beata, v školskom roku 1993/94 Ondrišíková Lenka, Sajdová Renáta a Weisová Petra. Poslednými absolventkami v školskom roku 1999/2000 boli Hrobárová Martina a Pilátiková Barbora.

V roku 1997 začala pôsobiť na Katecheticko-pedagogickej fakulte sv. Ondreja v Ružomberku, ktorá sa v roku 2000 pretransformovala na Katolícku univerzitu. Ako garantka odboru hudobná výchova, zástupkyňa vedúceho katedry a určitý čas aj vedúca katedry, pôsobila Otília Hagarová v Ružomberku do roku 2002. Položila základy vyučovania hlasovej výchovy na katedre, vychovala prvých absolventov. Počas pôsobenia na PF KU v Ružomberku bola školiteľkou dvoch diplomových prác. V akademickom roku 1999/2000 viedla diplomovú prácu Moniky Martinkovej: Ľudová pieseň vo vyučovaní hudobnej výchovy na 1. stupni základnej školy a v akademickom roku 2001/2002 prácu Eriky Mackovej: Vokálna tvorba Mikuláša Schneidra – Trnavského.

Organizovala komorné koncerty, na ktorých účinkovali študenti a pedagógovia katedry. So svojimi študentkami Erikou Mackovou a Michaelou Kubaskou sa s úspechom zúčastnila prvého ročníka Moyzesiany – medzinárodnej speváckej súťaže Mikuláša Moyzesa, ktorú organizuje Prešovská univerzita v Prešove v spolupráci s Katedrou hudobnej a výtvarnej výchovy PF PU v Prešove a Prešovským hudobným spolkom Súzvuk.

Na Katedre hudby iniciovala vznik súťaže Študentská umelecká činnosť – dnes celoslovenskej interpretačnej súťaže s medzinárodnou účasťou, ktorá je určená študentom vysokých škôl pedagogického smeru. Zámerom Otílie Hagarovej bolo oživiť na tradíciu Študentskej vedeckej odbornej a umeleckej činnosti, ktorá bola na pedagogických fakultách svojho času neodmysliteľnou súčasťou. Súťaž pôvodne vznikla pre študentov

Pedagogickej a Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity, po dvoch „skúšobných“ ročníkoch sa pretransformovala na súťaž celoslovenskú a od roku 2005 na medzinárodnú. 25. apríla 2002 sa konal „nulý ročník“ súťaže, na ktorom súťažili aj študenti Otilie Hagarovej – Erika Macková, Michaela Kubaská, Eva Stašová, Monika Mihaľová a Jaroslav Šterdas. Žiaľ, nasledujúce ročníky prebiehali už bez účasti Otilie Hagarovej, ale táto skvelá myšlienka sa ujala. V aktuálnom akademickom roku usporadúvame už XVI. ročník, ktorý bude prebiehať v piatich odboroch – hra na organe, hra na klavíri, štvorročná hra na klavíri, sólový spev a komorný spev.

Vedecká a publikačná činnosť

Vedecká a publikačná činnosť zahŕňa činnosť počas pôsobenia na UMB v Banskej Bystrici, aktívnu a pasívnu účasť na konferenciách doma i v zahraničí, vedecké a odborné práce a štúdie v zborníkoch.

V roku 1983 sa podieľala na riešení projektu Didaktika hlasovej výchovy na učiteľských fakultách, nový projekt výchovno-vzdelávacej sústavy (RŠ V-11/04-02) a v roku 1993 bola súčasťou riešiteľského kolektívu v rámci projektu Zvyšovanie výchovno-vzdelávacieho účinku HV v experimentálnom rozšírenom vyučovaní na ZŠ (RŠ IV-03/13).

Aktívne aj pasívne sa zúčastňovala na konferenciách na Slovensku (Nitra, Banská Bystrica, Ružomberok) a v zahraničí (Praha, České Budějovice, Ostrava, Eger, Bydgoszcz):

- Celoštátna konferencia o hlasovej výchove, konaná na PF UMB v Banskej Bystrici v roku 1971. Príspevok: Hlasová výchova na PF v Banskej Bystrici
- II. celoštátna konferencia o hlasovej výchove, konaná na PF UMB v Banskej Bystrici v roku 1979. Príspevok: K problematike hlasovej výchovy

- Konferencia o živote a diele Šimona Jurovského, konaná v Banskej Bystrici v roku 1982. Príspevok: Vokálna tvorba Šimona Jurovského
- Celoštátny seminár o hlasovej výchove, konaný v Banskej Bystrici v roku 1985. Príspevok: Hlasová výchova v ženskom speváckom zbore Mladosť.
- Medzinárodná konferencia Kreativita a integratívni pedagogika v európskej hudobnej výchove, konaná na PF UK v Prahe v roku 1994. Príspevok: Možnosti a nutnosť integrácie pri rozvíjaní intonačných spevácko-technických schopností študentov.
- Medzinárodná konferencia, konaná v Nitre v roku 1994. Príspevok: K problematike výučby hlasovej výchovy na katedre HEV FHV UMB v Banskej Bystrici.
- Medzinárodná biblická konferencia na KPF v Ružomberku, konaná v Ružomberku v roku 1999. Príspevok: Hudobné spracovanie skladieb Štefana Olosa.

V odbornej tlači bol pozitívne ohodnotený príspevok prednesený na konferencii o živote a diele Šimona Jurovského: *„Najpôvodnejší a najoriginálnejší príspevok na seminári mala doc. Otilia Hagarová. Venovala ho vokálnej tvorbe skladateľa, čerpajúc pritom z pozostalosti umelca, ktorá je v Matici slovenskej, ale aj z doposiaľ publikovaných statí a analýz. Upozornila pritom, že bude treba doplniť súčasné poznatky o tejto bohatej tvorbe Š. Jurovského prebádaním archívu SLUKu, Čs. rozhlasu, SND, resp. iných hudobných inštitúcií, kde sú zrejme ešte viaceré úpravy ľudových piesní, prípadne zbory skladateľa. Zvlášť zaujímavá bola genéza vzniku piesňového cyklu Muškát a jeho textov (od Ria Valé) a prehodnotenie ľudovej spevohry Ábelovské dievky.“* (Ursíniová, 1982, s. 7) V rámci konferencie Otilia Hagarová interpretovala s klavírnym sprievodom Igora Tvrdoňa dve piesne Šimona Jurovského z cyklu Muškát – Ja, dievča šestnásťročné a Šla vlnka.

Vedecké a odborné práce a štúdie v zborníkoch orientovala Otilia Hagarová na problematiku výučby hlasovej výchovy na pedagogických fakultách. Zastávala názor, že hlasová výchova by mala byť súčasťou vyučovacieho procesu na pedagogických fakultách počas celého štúdia a mala by mať individuálnu formu. Za ideálny stav pokladala jedného študenta na jednu vyučovaciu hodinu aspoň počas 1. ročníka. Odporúčala prijímať na katedry hudobnej výchovy výlučne študentov so zdravým, vývojaschopným hlasovým materiálom a správnu artikuláciou. Pre množstvo odbornej problematiky navrhovala predĺžiť prednášky z hlasovej výchovy na dva semestre v 1. ročníku. (Hagarová, 2001, s. 89 - 90)

V súčasnosti nemáme o docentke Otilii Hagarovej žiadne správy. 14. novembra sa, dúfajme v plnom zdraví, dožíva úctyhodných 84 rokov. Na jej charakteristický hlas, šarm a úsmev budeme spomínať minimálne pri každom ďalšom ročníku Študentskej umeleckej činnosti, základy ktorej na našej katedre položila.

Bibliografia

1. BLAHO, Vladimír, 2014. SND – spomienky na SND – debuty mladej generácie. [online]. [cit. 22. marca 2017]. Dostupné z: <http://operaslovakia.sk/spomienky-na-snd-debuty-mladej-generacie/>
2. BLAHO, Vladimír, 2013, 20 rokov od smrti Lucky. [online]. [cit. 22. marca 2017]. Dostupné z: <http://operaslovakia.sk/20-rokov-od-smrti-lucky/>
3. HAGAROVÁ, Otilia, 1994 – 1995. K problematike výučby hlasovej výchovy na Katedre hudobnej výchovy a estetickej výchovy FHPV UMB v Banskej Bystrici. In: *Hudobno – pedagogické interpretácie 2*. ISBN 80-7137-197-1.

4. HAGAROVÁ, Otília, 2001. K problematike výučby hlasovej výchovy na Katedre hudobnej výchovy PF KU v Ružomberku. In: *Disputationes scientificae Universitatis catholicae in Ružomberok*. Roč. 1, č. 2. ISSN 1335-9185.
5. HAGAROVÁ, Otília, 2001, Mená prednášajúcich a ich vedecko-pedagogické charakteristiky. Ružomberok, Katedra hudby PF KU v Ružomberku. (rkp.)
6. HAGAROVÁ, Otília, 2001, Umelecko-pedagogická charakteristika pracovníka. Ružomberok, Katedra hudby PF KU v Ružomberku. (rkp.)
7. JANUS, H., 1971. Súťaž umeleckej tvorivosti vysokoškolákov – VI. ročník. [online]. [cit. 15. novembra 2017]. Dostupné z: https://uniba.sk/fileadmin/ruk/nasa_univerzita/NU1971-72/nu1971-72_02-oktober.pdf
8. O nás, alebo stručné curriculum vitae speváckeho zboru Mladosť, 2010. [online]. [cit. 15. novembra 2017]. Dostupné z: <https://www.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=990>.
9. URSÍNIOVÁ, Terézia, 1982. Seminár o Šimonovi Jurovskom. In: *Hudobný život*, roč. 14, č. 7. ISSN 1336-4140.

Kontakt

PaedDr. Miriam Matejová, PhD.

Katedra hudby PF KU v Ružomberku

Nám. A. Hlinku 56/1, 034 01 Ružomberok

miriam.matejova@ku.sk